

Qanoq iliorluta iluarsartuussinnerit aqutigalugit imminut attattumik aningaasarsiuulersinnaanerput pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit)

Akissuteqaat

(Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoq)

Aningaasaqarnerup imminut napatittup ineriartortinneranut toqqammavissat aaqqissuusseqqinnerillu pisariaqartut pillugit oqallinnissamut periarfissamut uunga qujanaq.

Inuiaqatigiit atugarissaartut ineriartortinnissaannut, taakkulu siunissaannik qulakkeerinnissamik politikikkut soqutiginnittoqarneranut sunnersuutip takutitsinera Naalakkersuisut nuannaarutigaat. Naalakkersuisulli 2017-imut Aningaasanut Inatsisip - siunnersuuteqartup allataatut amigartoorfiunani - sinneqartoorfiunera Naalakkersuisut erseqqissaatigissavaat. Naalakkersuisulli aamma 2016-imut naatsorsuutit inernerata iluarisimaarnartupiluusuunera ilanngullugu aamma oqaatigiumavaat. Taamaammat Naalakkersuisut pitsaasumik aningaasaqarnermut politikkeqarnerat qularutigineqarsinnaanngilaq.

Naalakkersuisummi aaqqissuusseqqinnernik arlalinnik, ataatsimut nunap imminut napatittumik aningaasaqarnissaanut siunertaqartut aallartisareerpaat. Naalakkersuisulli akissuteqaammi ilaani taakku ilaat oqaaseqarfigissavaat.

Namminiilivinnissamik apeqqut atitunerusumik isigineqassaaq. Taanna aamma aningaasaqarnerinnarmut tunngasut avataani ineriartornernik arlalinnik aamma imaqarpoq. Matumani nunatsinni inuit piginnaasaasa ineriartortinnissaat, allaffissornitta nalimmassarnissaa allarpasuillu taasinnaavavut. Taamattaq aamma aningaasaqarnikkut naligiinnginnerup annikillissarnissaa, nunatsinnilu aningaasat ingerlaartut annertusarnissaat pineqarpoq.

Siunnersuuteqartup ukiut soraarnerussutisiffiusinnaasut suli qaffanneruneqarnissaanik kissaateqarnera Naalakkersuisut maluginiarpaat. Naalakkersuisut apeqqummut tassunga atatillugu ukiut soraarnerussutisiaqarfiulersinnaasut ukioq manna januaarip aallaqqaataanit 65-init 66-inut qaffanneqarnerat kiisalu januaarip aallaqqaatani 2021-imi 66-init 67-nut qaffanneqarnissaat tikkuarumavaat, taamaattoq innuttaasoq timikkut tarnikkulluunniit ilungersunartumik ukiuni minnerpaamik 35-ini suliaqarsimappat, 65-inik ukioqarluni soraarinningsinnaaneq suli periarfissaavoq. Massakkuugallartoq ukiut soraarnerussutisiffiusinnaasut suli qaffanneruneqarnissaat Naalakkersuisut toqqammavissaqartinngilaat. Tamanna inunnut ukiorpassuarni nunarput ineriartortikkumallugu ilungersorlutik sulisunut, ukiullu soraarnerussutisiffiusinnaasut suli qaffanneruneqarnissaannik aarlerinatik soraarinningsornissamik piareersartunut ataqqinninngitsuliornerussaaq.

Siunnersuuteqartuq isumaqatigalugu innuttaasut utoqqaanerusut sapinngitsillutik sivilunerusumik sulinissaat Naalakkersuisut kissaatigaat. Tamannalumi aamma utoqqalinersiat pillugit aaqqissuusseqqinnermi kingullermi Naalakkersuisut isigisarpaat, tassanimi utoqqaat sulisinnaasut sulilu sulerusuttut utoqqalinersiaminnik ilanngaaffigitinnatik saniatigut isertitaqarsinnaanerata allinissaanut periarfissaq aqputigalugu aningaasaqarnikkut pilersaarineq taamaattoq atortuulersinneqarpoq.

Siunnersuuteqartup suliffeqarfiit akileraarutaasa apparneqarnissaanik kissaateqarnera Naalakkersuisut aamma maluginiarpaat. Suliffeqarfiit akileraarutaannik appaaneq aallaavittut 1 procentimik appaanermi 9 mio. kr-inik naleqartussaavoq. Tasa suliffeqarfiit akileraarutaannik assersuutigalugu 20 procentinik appaaneq pisortat karsiinut ukiumut 180 mio. kr-inik naleqassaaq. Naalakkersuisut inuiaqatigiinni naligiinnerunissaq anguniarlugu sulipput, tassungalu atatillugu suliffeqarfiit akileraarutaasigut namminersorlutik suliffeqarfiit ilapittuutaat pisortat missingersuutaanni pinngitsooruminaapput.

Tamatumalu saniatigut suliffeqarfiit akileraarutaannut kiisalu nalikilliliisarnermut malittariassat tassunga atatillugu qissiminngitsoorneqarsinnaanngillat. Ingamillu suliffeqarfinnut aallarterlaanut nalikilliliisarnermut malittarisassat suliffeqarfiit akileraarutaannit pingaarnerusarput, nunatsinnilu maani sulit pitsaalluinnartunik nalikilliliisarnermut maleruagassaqarpugut. Taamaammallu suliffeqarfiit akileraarutaannik appaanissaq uaneralaannguamiinngilaq, tamannalu pillugu siunnersuut sukumiisumik misissuiffigineqaaqqaarallartariaqassaaq. Taamatullu oqarneq Naalakkersuisut namminersorlutik inuussutissarsiortut atugaannik pingaartitsinnginnerattut isigineqassanngilaq.

Taamaalilluni Inatsisartut ataatsimiinnerani kingullerni inuussutissarsiornermut inatsisit tamarmiusut ataqatigiisumik annertuumik nutarteriffigineqarput, taamaalilluni suliffeqarfiutivut siunissamut piareersimasinnaaqullugit. Sinaakkutit pitsaasut, ilisimaneqartut patajaatsullu - suliffeqarfiit akileraarutaannik allanngineq aqputissaanngilaq, taamaaliornerummi sunniutigiumaagai qularnartortaqarput. Tassungalu atatillugu suliffeqarfiivut namminersortut amerlasuut ukiuni makkunani annertuumik sinneqartooruteqarnerat oqaatigissavara, taamaammallu suliffeqarfiit akileraarutaasa siunnersuuteqartup taasaatut appartinneqarnissaannik pisariaqartitsineq taamak annertutigerpasinngilaq.

Siunnersuuteqartup innuttaasut pisartagaqarnermit suliffeqalernissamut nuunneqarnissaat siunertaralugu suliteqarnerunissaq siunnersuutigaa. Pisortanit pisartakkat aaqqissuusviginissaat, suliffimmik aningaasarsiorfiusumik kiisalu toqqammaviusumik inooriaaseqalernissaq piunassuseqalersitsinissarlu pisariaqartuq Naalakkersuisut isumaqatigaat. Suliaq taamaattoq ingerlanneqarpoq, ilaatigut meeqqat tapiisa annertussusaanik iluarsinermut atatillugu. Innuttaasut allanit pilersorneqartut aningaasarsiorlutik sulilernissaat pingaaruteqarpoq. Tassunga atatillugu meeqqat inuusuttullu immikkut pisariaqartitsisut pillugit suliniarnermik iluarsartuusseqqinneq Naalakkersuisut iluarsartuusseqqinnissaanni ataatsimoortuni ilaavoq. Taamaasilluta pisuussutitta annersaat meeqqat puigorneqaaqqunagit.

Taamattaq isertitanik akileraarusersueriaaseq isumaginninnermi pisartakkanut

suliffissaarunnermilu pisartakkanut ataqatigiissillugu isigineqassaaq. Innuttaasut ikiortiissutinik pisarnrmiit suliffeqarnermut nuunneqarnissaannik periarfissaq pingaaruteqarpoq. Sulineq imminut akilersinnaassaaq, taamatullu aamma suliffissaqarfigisamut nuunneq imminut akilersinnaassaaq. Pissutsit tamakku Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuusiassaanni eqqarsaatersuutigineqassapput.

Isumaginninnermut tunngasuni aaqqissuusseqqinnermi sulineq kajuminnarneruleqqullugu pisortanit pisartakkat ilaasa annikillineqarnissaat, siunnersuuteqartup toqqaannartumik oqaatigaa. Oqareernittut Naalakkersuisut sulinerup pilerinarnerulernissaanut suleqataajumapput, Naalakkersuisulli innuttatta sannginnerusut aaqqissuusannut taamaattunut piitsuunerulersinneqarnissaannut siunertaqartunut isumaqataannngilluinnarput. Soorlu Naalakkersuisut Aningaasaqarnikkut Ingerlatsineq pillugu Nalunaarusiami kingullermi oqaatigigaat, aningaasatigut naligiinnginnerup annikillisinneqarnera, inuiaqatigiit ataatsimut aningaasarsiornerannut iluanaarutaasartooq nunarsuup sinnerani ilisimaarineqarpoq. Siunnersuuteqartup isumassarsiaa aningaasaqarnikkut suli naligiinnginnerulernissamik kinguneqassaaq, tamannalu Naalakkersuisut naapertuilluannnginnertut kiisalu inuiaqatigiinni ajornartorsiuutitsinnik aaqqiinarnermi aningaasatigut isiginneriaatsit eqqunngitsutut isigaat.

Taamatuttaaq aamma ineqarnermut tunngasut iluarsartuuteqqinnissaat Naalakkersuisut isumaqatigaa, ineqarnermut tunngasunik iluarsartuusseqqinneq taamaasilluni Naalakkersuisut naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissutaanni anguniakkanut pingaarnernut ilaavoq. Suliassaqarfimmi sanaartornermut akisussaaffik kommunitut sapinngisamik annertunerpaamik nuunneqassaaq taamaasilluni akisussaaffik innuttaasunut qanillissaaq aalajangerniarnerlu ajornannginnerulerluni. Tapiissutinik aaqqiisarnerit assigiinngitsut misissorineqassapput, taamaasilluni aningaasat inoqutigiinnut taperserineqarnissamut pisariaqartitsisunut atorineqassammata. Tamatuma nassatarisaanik innuttaasut pissaqarnerusortaat siunissami nammineq inigisaminnik aningaasalersuinermi annertunerusumik akiliuteqalernissartik naatsorsuutigissavaat. Pisortat inissiaataat attartortittakkat innuttaasut ilaannut, nammineerlutik inissiamik aningaasaliinissamut aningaasatigut toqqammavissaqannngitsunut immikkoortinneqarnerulissapput.

Siunnersuuteqartup tassunga atatillugu nammineq inigisamik piginnittuuneq pilerinarnerulersikkumallugu, inissianut taarsigassarsinermi ernianut ilanngaatiq annertusineqarsinnaanera eqqarsaatigineqassasoq siunnersuutigaa. Tamanna Naalakkersuisut aqutissaasorinngilaat. Inissianut attartornermi ernianut aningaasartuutit tamakkiisumik ilanngaatigineqarsinnaareerput. Ilanngaat tamanna assersuutigalugu 110 procentimut qaffassagaanni, taava tamanna ineqarnermut tunngasuni toqporlugu tapiissuteqarnerunerussaaq, tamannalu annertunerusumik pissaqarnerusunut tuttassaaq. Taamaamat Naalakkersuisut ernianik ilanngaasersueriaaseq aamma pisiortornermi taarsigassarsianut atuuttoq taamaallaat ineqarnermut taarsigassarsinermi ernianut tunngasunngorlugu allanngortinneqarnissaa pilerigineruaat. Ernianut tapiissut taamaattoq Naalakkersuisut aaqqissuusseqqinnissami pilersaarutaannut ilaavoq.

Siunnersuuteqartup aalisarnermut tunngasut aaqqissuuteqqinneqarnissamik piariaqartitsiviusut iserfiginngilai. Tamannalu Naalakkersuisut eqqumiiginartippaat, aalisarnermi ullumikkut ukiunilu aggersuni tullerni suli nunatta aningaasaqarnerani pingaarnerusumik inissisimasussaavoq.

Aalisarnermi isertitat maannakkut naammaginatupilussuupput. Taamaattumik immikkoortuni arlalinni pitsaasumik inissisimasoqarpoq. Pisortat suleqatiginerisigut namminersorluni suliassaqarfimmi periarfissanik atorluaasoqarsinnaappat, nunami sumiiffinni tamani kommuninilu tamani ineriartorneq anguneqarsinnaavoq. Aalisarnermi sinaakkutissanik iluarsaaqqinneq Naalakkersuisut iluarsaaqqinnermi anguniagaannut pingaarnernut ilaavoq. Nunatsinni pisuussutitta uumassusillit naapertuilluartumik atorneqarnissaat qulakkiissallugu inuiaqatigiinnut pingaaruteqarpoq. Aalisarnermut inatsisissami, Naalakkersuisut ukiaru saqqummiussassatut kissaatigisaanni, pisasseeriaaseq naapertuunnerusoq siunniunneqarpoq, taannalu siammasinnerusumik amerlanerusullu aningaasatigut siuariarnerannik malitseqassaaq. Taamaalilluni innuttaasut amerlanerusut, ullumikkut atugarliornerusut, namminneerlutik imminut pilersorsinnaalissapput, tamannalu inuuniarnermi aningaasaqarnermut imminermini iluaqutaasumik sunniuteqassaaq.

Ataatsimut isigalugu Naalakkersuisut aaqqissuusseqqinnernik sulianik arlalinnik ingerlatsipput inuiaqatigiilli ineriartornerannut ungasissumik isigisumik imminut napatittumik toqqammavissiinissamik siunertaqartunik. Tassunga atatillugu ilinniartitaanermi aaqqissuusseqqinnerit sulissutigineqartut, imaluunniit suliffissanik pilersitsinerit suliffeqarnermullu attuumassuteqarnermik qulakkeerinerit, inuit amerlasuut inuuniarnerannut inuttullu inissisimanerannut pingaarutillit erseqqissaatigissavavut. .

Piffinni arlalinni siuariarnissaq Naalakkersuisut pingaartippaat. Aningaasaqarnikkut ineriartorneq - taamaalillunilu atukkatigut siuariartorneq - amerlasuunut iluaqutsiisaaq Takornariartitsineq Avannaani, Kangiani Kujataanilu siunissagissaarpoq. Tamaanilu attaveqaatitigut aningaasaliinerit, minnerunngitsumik mittarfinni, Naalakkersuisut ukiuni tullerni suliassaat annertupput. Nunarpulli tamakkerlugu tikeqqarfiit sisamat tallimalluunniit pilersinneqarnissaat aamma eqqaassavara.

Suliassaqarfik alla, ineriartorfiusinnaasoq tassaavoq aatsitassarsiorneq. Maanna Naalakkersuisut nuannaarutigaat, Qeqertarsuatsiaani rubinisornerup saniatigut suliniutit minnerit ingerlammata. Kangerlussuup eqqaani Anorthosit pillugu pilersaarut ukioq manna pilersinneqarsinnaavoq. Citronenfjordimi zinkimik piiaanissaq akuersissummik tunineqarpoq, ukiut tulliini pilersinneqarnissaanut apeqqutaassaaq ingerlatseqatigiiffiup aningaasaliinissaq pisariaqartuq angusinnaaneraa. iluarisimaarpaat. Suliffissaaleqisut ikiliartornerat ukiuni kingullerni malunnarpoq. Allaammi suliaraqfinni sulisussaarusuttoqarluni, tamanna eqqumaffigilluinnagassaraarput.

Suliniutit allat, amerlasuut atugarissaarnerulernissaannut ikiuutaasussat, tassaapput marts 2017-imeersumi akiitsunut akiitsunillu akilersuineq pillugu nassuiaammi innersuusutitik atuutilersitsineq, matuma ataani Ilanngaassivimmik ilisarititsineq. Iluarsaaqqinneq una pisortanut akiitsoqarnerup annertusiartornissaanik pinaveersaartitsisaaq, taamaasillunilu innuttaasut ataasiakkaat inuuniarneranni pitsaanerusunik periarfississallugit.

Minnerunngitsumik Tunumut tunngatillugu suliaq immikkuullarissaq taaneqanngitsuussanngilaq, naak suliaq aaqqissuusseqqinnertut nalinginnartut taaneqarsinnaanngikkaluartoq Naalakkersuisut kissaataat naapertorlugu Nunarput

tamakkerlugu ineriartornikkut piginnaanertussuseqaleriartornissaa tunngavigalugu Tunumi suliaq taaneqarnissaa pingaaruteqarpoq.

Minnerunngitsumik Tunumut tunngatillugu suliaq immikkuullarissaq taaneqanngitsuussanngilaq, naak suliaq aaqqissuusseqinnertut nalinginnartut taaneqarsinnaanngikkaluartoq Naalackersuisut kissaataat naapertorlugu Nunarput tamakkerlugu ineriartornikkut piginnaanertussuseqaleriartornissaa tunngavigalugu Tunumi suliaq taaneqarnissaa pingaaruteqarpoq. Inuiaqatigiit atugarsissaartut siunnersuuteqartup oqaasi atussagutsigit, suujunnaarsinneqarnissaat, Naalackersuisut politikkerinngilaat. Akileraarutillu akitsuutillu ima annertutigisumik qaffanneqarnissaat, allaat innuttaasut aningaasaqarnerannik suujunnaarsitsisut aamma Naalackersuisut politikkerinngilaat.

Isertitat annertuut immikkut ittut, matuma ataani 2016-imi sinneqartooneq inuiaqatigiinnut iluaqutaasussaassapput. Taamaattumik mittarfiit ataatsimut ilusilersugaaneramik annertuumik alliliiniarlutik aningaasaliinissamut siunnersuummik Naalackersuisut piareersaanissamik suliaqarput. Innuttaasut suliffeqarfiillu nunatsinni aamma nunatta avataanit nunattalu avataanut angalanerat ajornannginnerulerlunilu akikinnerulerneramik tamanna nassataqassaaq. Atugarissaarnikkut ineriartoqqinnermik aningaasaliisussamik, ineriartornermik isertitaqarnerunermillu tamanna pilersitseqataassaaq. Taamatut namminiilivinnissaq toqqammavissinneqassaaq.

Naggataatigut erseqqissaatigineqassaaq Naalackersuisut naalackersuinikkut pingaartilluinnarmassuk, inuit ataasiakkaat qitiutillugit, inuiaqatigiinni piujuaannartitsinermik toqqammaveqartumi ineriartornissamut periarfissaqartinneqarnissaat..

Naalackersuisut ullormut oqallilluarnissaq qularinngilaat qilanaaralugulu. Naalackersuisut isumaqarput aningaasaqarnermi akisussaasut nammineq nammassinnaassusermik toqqammaviliinissamut taamatullu, namminiilivinnissamut pilersitsiniarnerat isumaqatigineqassasoq.